

volitev družbinega predsednika, sedaj upamo, da bode na to imenitno mesto prišel mož iz slovenske stranke. — Čitalnica v Gorici kaže se prav živa, v tem poletju napravi več veselje, prvo že dne 1. maja. Na velikonočni ponedeljek imeli so v Gorici veliko konjsko dirko. Gledalcev je imela veliko število. — V Trstu ima „banca popolare“ dne 2. maja občni zbor; v njem pride v razpravo škoda, ki jo ima društvo vsled izneverjenja. Sodi se na več ko 70.000 fl. — Tudi pri Lloydju niso delničarji zadovoljni s svojim upravnim odborom, izlasti ne z baronom Morpurgom. — V Trstu imamo, piše „Ed.“, že polovico preveč advokatov, toda te dni je še prišel nov, nek dr. Marko Constantini. Nam pa se zdi, da bi bilo Trstu več zvestih redarjev treba, kajti ima več, kakor je dobro, dolgoprstnih ljudi. — Minister baron Pražak biva v Zadru na Dalmatinskem, da si okrepi slabo zdravje. Ces. namestnik za Dalmacijo postal je, kakor smo se v zadnjem listu že izrekli, fml pl. Blažeković. Hrvatje so tega imenovanja sila veseli, kajti je mož rojen Hrvat. — V nekaterih poljskih okrajih so se bali ustaj zoper plemiče, hujskači so kmetom lagali, da jih čejo ti v velikem tednu vse poklati. Ostudnih hujskačev še niso zajeli.

Vnanje države. Vojska med Turčijo in Grško je že na pragu. Če je resnica, kar se brzojavlja, bile so se v noči 22. aprila prednje grške in turške straže, pri sv. Ilju že sprijele. Skrajni čas je toraj, da se velevlasti zedinijo o tem, kako da se Grška pripravi, da se razoroži. Zadnje soboto bi naj bile to storile, ali pa so s tem že kaj dosegle, je še zmerom vprašanje. — Šakir paša je že prišel v Sredec s pismom, v katerem imenuje sultan bolgarskega kneza za guvernerja Vzhodnje Rumelije, toda knez ga delj časa ni vzprejel, bojda zavoljo velicega tedna ne. — Na Srbskem ste se liberalna in radikalna stranka porazumeli, obe ste bili zoper sedanje ministerstvo, Garašaninu so po takem že šteti dnevi. — Zoper Turčijo sluti se neko gibanje med prebivalci po Makedoniji, krivi so ga bojda ruski agenti, kar pa bržkone ni resnica. — Tudi po Albaniji ni miru. Skaderskega pašo, Russufa Zia, so odstavili in ga zaprli ter ga dolže, da je mnogo drž. denarja zapravil. — Gosposka zbornica v Berolinu je vzprejela načrt postave, po kateri se stanje kat. cerkve zboljša vsaj nekaj po nemških deželah, toda načrt še pride po veliki noči v zbornico poslancev in ni dvoma, da se tudi v njej vzprejme. — Na Poznanjskem se germanizuje na vse pretege. Ravnatelj poljske mestne šole, Poljak, je stopil v pokoj in na njegovo mesto so postavili Nemca. Dva druga učitelja pa so z iste šole na mah drugam potisnili, češ, da sta za poduk v nemščini premalo skrbela in tako in enako bode šlo, dokler ne bodo sami Nemci na

poljskih šolah. — V belgijskih delalnicah še je vedno polno upornih delalcev. Hišo ravnatelja železne fužine so hoteli z dinamitom izpustiti v zrak, na srečo pa so še prej našli patrono in se je še otelo sedaj njenim prebivalcem življenje. — Na Francoskem so iz vseh bolenišnic odpravili usmiljene sestre ter mesto njih poteknili va-nje svetne postrežnice, toda sedaj so se že jeli tega kesati ali težko, da bi jih žalostne izkušnje z njimi še do cela spametovale. — V Londonu še vedno vre zavoljo predloga glede sprave z Irci. Prvo branje se je sicer že srečno skončalo, a drugo pride še-le maja v zbornico. Dobro ima pač vselej svoje nasprotnike. — Po Italjanskem prikazuje se še zmerom kolera, vendar pa bolj posamez. — Sv. Oče so nuncijska na Dunaju pa v Parizu povzdignili v kardinala. — V Madridu je na Veliki petek nekdo prinesel voščeno svečo na božji grob v cerkvi sv. Ludovika, a v njej so bile patrone ter se je s silnim pokom razletela. V tem je ranila dve osebi. Grdoba je najbrž hotel krasti v zmešnjavi, ki je vsled poka po cerkvi nastala. — Strašna povodenj je v noči 18. aprila preplavila mesto Montreal v severni Ameriki. Mnogo ljudi se je utopilo in škodo cenijo na šest milijonov dolarjev.

Za poduk in kratek čas.

Duhovnja sv. Križa nad Mariborom.

(V spomin njenega stoletnega obstanka. Spisal J. S—a.)
(Dalje.)

2. Cerkev sv. Križa.

Kedaj da je bila cerkev sv. Križa postavljena, ni znano. Verjetno je, da so si bili že prvi, v teh hribih naseljeni kristjani postavili kapelo, v kateri so jim duhovniki iz Maribora in pozneje iz Kamnice prišedši božjo službo obhajali in sv. zakramente delili. Po zimi ali kedar dolže časa ni bilo duhovnika k njim, pa so se menda tudi sami ondu zbirali k skupni molitvi. Da so bržčas že v 13. stoletju, torej pred 6 sto leti todi ljudje prebivali, smemo iz tega sklepati, ker so bojda lani pri razdiranju stare Strnadove kočje, ki je stala pod cesto, k sv. Duhu peljajočo, našli bruno z letnico 1226, in na stari kameniti prižnici se nahaja letnica, katero nekateri čitajo 1293. Ako bi to oboje bilo resnično, tedaj bi bili brez dvoma že pred šest sto leti ljudje todi bivali in tudi že svojo cerkvice s sedanjo prižnico imeli. Vendar te letnice niso zanesljive, kajti bruno se je žalibože pokončalo, letnica na prižnici pa je tako zamazana, da se ne da lahko spoznati, in nekateri trdijo, da se ima čitati 1493, kar bi svedočilo, da je prižnica in tedaj morebiti tudi cerkev v 15. stoletju nastala, iz tega pa ne

sledi, da ne bi mogla že prej kakošnja kapelica tukaj biti.

Prvotna kapela je bila gotovo večkrat predelana, povečana in olepšana, dokler ni leta 1884 svoje sedanje snažne podobe dobila. Tistega leta je bila namreč vsa cerkev izvemši zvonik prezidana, znatno povišana, na novo obokana in za eno kapelo z oratorjem povešana. Tudi vso notranjo opravo je dobila novo: flak, stole, orglje, spovednico; oba oltarja sta bila ponovljena, eden stranski oltar pa je bil odstranjen.

Zdaj ima tedaj cerkev le dva oltarja: veliki oltar sv. Križa in stranski Device Marije v novi kapeli. Prejšnja stranska oltarja sta bojda bila prenesena iz cerkve sv. Alojzija v Mariboru.

Cerkev sv. Križa meri sedaj 26 metrov v dolžnosti, 6 m., 10 cm. v širokosti, s kapelo in zagrebom vred pa 14 met. 48 cm., in 11 met. 23 cm. v visokosti.

Zvonik, ki je najstarejši del cerkve je ostal pri zadnjem prenovljenju nespremenjen, samo veliki vhod pod zvonikom se je povečal. V zvoniku so trije zvonovi, ki tehtajo okoli 24 cent.

Veliki zvon ima napis: „Zu Gottes Lob und Ehr hat mich gegossen Salesius Felzl in Gratz, Anno 1817. Durch Beihilfe der Pfarrgemeinde und der Kirchenpröpste Josef Hlade, Jakob Werdonig ist diese Glocke beigeschafft.“

Na srednjem zvonu je napis: „Martinus Felzl hat mich gegossen in Gratz Anno 1777.“

In na malem zvonu: „Johann Felzl hat mich gegossen in Graz Ano 1841.“

Veliki zvon je bil na stroške faranov in drugih dobrotnikov zlijen prvokrat 1788 ter na ime sv. Urbana dne 7. jan. 1789 v Gradcu posvečen; a ker je dvakrat počil, bil je tretjokrat prelijen 1817 ter istega leta 3. oktobra na čast sv. Križa posvečen. Ta zvon tehta 1450 funtov.

Mali zvon je bil zlijen in na čast Device Marije posvečen 9. aprila 1788, poznej l. 1841 pa je bil prelijen in 6. maja spet posvečen. Sprva je tehtal ta zvon 306 funtov.

Najstarejši je torej srednji zvon, ki je bil l. 1777 zlijen.

Skrb za cerkev in njeno premoženje imata zraven g. župnika dva cerkvena ključarja, ki sta zdaj, oba skrbna farmana, Jakob Sternad in Jakob Hlade. Cerkveniško službo zdaj opravlja Pavlič Janez.

Cerkveno premoženje obstoji v dveh majhnih vinogradih; eden je v Rošpahu, drugi pa v Žurkovem vrhu, ki pa ne rodita toliko, da bi zadostovala za cerkvene potrebščine, toraj morajo za nje farani skrbeti.

(Dalje prih.)

Smešnica 17. Ljubenc: „He, sosed, kam pa s svojo čedo?“

Mozirec: „Na Kranjsko.“

Ljubenc: „Kaj nimaš doma piče za njo?“

Mozirec: „Še koj. toda slišal sem, da nči nek učeni profesor v Ljubljani, da je Kranjska „svinjska dežela“. Ker pa se mož še zmerom dobro tamkaj počuti, iz tega sklepam, da je ondi za take-le stvarice dobro življenje.“

Ljubenc: „To bo po takem že, tedaj pa dobro srečo!“

Razne stvari.

(Skalska dekanija) se bode začasno pri knez. škof. konzistoriji v Mariboru oskrbljala. Provizor Skalske fare postal je č. gosp. Jožef Hajšek.

(Žalostna novica.) Č. g. France Trafenik, kn. šk. duh. svetovalec, dekan in župnik v Škalah so dne 24. aprila precej na naglem umrli. Bili so hoteli v Gradcu iskat si zdravja, toda predno so še odšli z doma, so še le 60 let stari, umrli. Rajni gospod so bili ponižni in pobožni dušni pastir in njih verne ovčice bodo jih rade v spominu ohranile. Naj počivajo v miru!

(Repatica.) Te dni se je rano v jutro videla lepa zvezda repatica na nebu. Rep je imela na vzgor, sedaj pa se je že pomeknila niže na jug.

(Na znanje.) Več dopisov imamo v rokah, ki niso zadovoljni z računi svojih dotičnih srenj. Ker pa ne maramo zdražeb in nam za vse te dopise primanjkuje tudi prostora za to svetujemo možem, ki so kje v srenjskem zastopu, naj dobro pregledajo račun, ki jim ga predlaga župan v potrjenje in ga še le potem podpišejo.

(Redka sreča.) Na Brodu je dne 18. aprila meseca nek ribič ujel v Savi velicega soma. Dolg je bil čez dva metra in težek blizu 100 kilogramov.

(Tati v cerkvi.) Po Koroškem se klata, ki si je izbral za svoje torišče — cerkve. V noči 6. aprila izpraznil je nabiralnico v cerkvi pri Mariji na jezeru, v noči 7. aprila pa v cerkvi na Subi. Dobili ga še niso.

(Izlet.) Akademsko društvo „Triglav“ v Gradcu priredi z akadem. društvom „Hrvatska“ velik izlet dne 16. in 17. maja v Ptuj. Udeležijo se ga tudi tamburaški zbor in Čehi.

(Za šolo.) Kakor se nam piše, razcvita se lepo podružnica sv. Cirila in Metoda v Gradcu in šteje že čez 90 rednih udov in 3 ustanovnike. Razun nje se je tam ustanovila še druga podružnica tega društva.

(„Pozor.“) Slov. pol. kat. društvo „Pozor“ v Ptujju ima svoj letni občni zbor 6. maja t. l. ob 3. uri popoldne v Nar. domu. Odbor prosi za obilno udeležitev.